

 118616 (30)
HEMMELIG STATSSAK
FINANS- OG TOLL-DEPARTEMENTET
MINISTEREN

Til

Ministerpresidenten.

Den militære utvikling i Finnland har ført med seg en aktuell fare for russisk inntrengen på norsk område. Man må idag se i bynene som overveiende sannsynlig at de tyske tropper i Nord-Norge av strategiske grunner vil komme til å måtte forkorte sin frontlinje i nord, hvorved deler av Nord-Norge blir okkupert av russiske eller andre allierte tropper. Dette vil kunne komme til å skje i løpet av den nærmeste fremtid.

En helt selvsagt konsekvens av en slik militær utvikling vil være at den norske eksilregjering i London straks vil etablere en ny norsk regjering på norsk jord slik som de gjentagne ganger har gitt uttrykk for i sine proklamasjoner, enten ved at eksilregjeringen selv tar opphold i den av russiske eller andre allierte tropper okkuperte sone, eller ved at den utøver regjeringsmyndighet der ved representanter.

Når dette realiseres, vil den nuværende nasjonale regjerings stilling, - således som den idag er fundamentert - bli uholdbar. Den fra eksilregjeringen på norsk grunn innsatte regjeringsmyndighet vil nemlig i sin propaganda og sin virksomhet hevde at det er den som arbeider for Norges frihet og selvstendighet, og vil sette sine mål og sin til kongemakten støttede autoritet opp mot Nasjonal Samlings regjering.

Da Reichskommissar Terboven i sin historiske tale 25.9.1940 uttalte at veien til Norges frihet og selvstendighet i videste utstrekning bare gikk gjennom Nasjonal Samling, så er det den realitet som vi under vår kamp den hele tid har bygget på.

Nasjonal Samling har siden hatt riksledelsen i Norge i 4 år i samarbeide med de tyske myndigheter, og siden 1.2.1942 med Vidkun Quisling som Ministerpresident.

menter. Denne propaganda har hatt sin virkning, men vil bli betydelig mer virkningsfull når eksilregjeringen etter har etablert et regjeringssete på norsk jord.

Jeg har lenge sett på disse forhold med angst, og mine betenkeligheter er ved den nu foreliggende militære og politiske utvikling i Nord-Skandinavia blitt enda større. Den nasjonale regjering kan visstnok propagandistisk hevde at den arbeider for Norges frihet, selvstendighet, udelelighet og uavhengighet, men argumentasjonen blir nokst tynn så lenge det ikke uttrykkelig er fastslått at der hersker fredstilstand mellom Det stortyske rike og Norge, og så lenge Det stortyske rike finner å ville opprettholde et rikskommissariat som tysk sivil forvaltning i Norge. Argumentasjonen vil lett falle igjennom overfor eksilregjeringens propaganda, og det selvsagt i enu høyere grad hvis denne regjering med støtte av den allierte krigsmakt etter har tatt sete på norsk jord. At dette virker sterkt hemnende på den nasjonale regjeringens arbeide og kan bli til ubotelig skade for fremme av Norges og Tysklands felles interesser behøver jeg neppe å utdype nærmere.

Situasjonen krever etter min mening at der snarest etableres klare linjer i Norges forhold til Det stortyske rike og dermed også et uomtvistelig grunnlag for den nasjonale regjering.

Jeg vil åter meg å foreslå at ministerpresidenten tar opp forhandlinger med føreren for Det stortyske rike med sikte på:

- 1) Å fastslå at der hersker og alltid har hersket fredstilstand mellom Det stortyske rike og Norge representert ved den nasjonale regjering,
- 2) At ministerpresidenten som riksførstander overtar den fulle regjeringsmyndighet i Norge,
- 3) At Det stortyske rike i denne forbindelse forplikter seg til å ville respektere Norges frihet, selvstendighet, udelelighet og uavhengighet,
- 4) At Rikskommissariatet trekkes tilbake og at Det stortyske rike i stedet lar seg representere i Norge ved en ambassade, likesom Norge blir representert ved en ambassade i Berlin.

Den innsats som Nasjonal Samling har gjort innenrikspolitisk i utviklingen ^{gjennom} og ivaretagelsen av norsk

... og kulturliv under ledelse vil
... mens innsats for sikring av det
... heller ikke annerkjennes og
... innsats ved å enten bli trukket ikke
...

Gjennom disse forskjellige former for innsats har Nasjonal Samling og den nasjonale regjering aktivt tatt del i Tysklands kamp for et nytt Europa. Denne innsats vil det være en meget lettelse å føre videre hvis Norges frihet og selvstendighet og hva dermed står i forbindelse må endelig stadfestes fra tysk side.

Så lenge det er nødvendig å holde større tyske troppstyrker på norsk jord er det foretællig og rimelig at det stortyske rike av militærpolitiske grunner må ha en viss kontakt med forvaltningen i Norge og ha anledning til hurtig og effektivt å få gjennomført det som av militære hensyn er nødvendig. Men denne innflytelse kan like godt utøves gjennom en ambassade. Det stortyske rikets ambassade i Norge kunne forsåvidt knytte til seg alle de representanter hos Reichskommissar som ivaretagelsen av Tysklands interesser gjør nødvendig.

Hvis vårt statsrettslige forhold til Det stortyske rike ikke blir klarlagt, og den nasjonale regjering i realiteten fortsetter som en administrasjon under tysk ledelse, vil vår stilling bli unholdbar under den eventualitet som foran er omtalt, og vi vil ikke ha noen utsikt til å få storparten av det norske folk med oss under de økende vanskeligheter som ligger foran oss. Det norske folk består bare for en meget liten dels vedkommende av aktive motstandere mot vårt syn og vår politiske linje. Det store flertall inntar en avventende, nøytral holdning og gjør sitt arbeide lojalt så lenge det skjønner at den nasjonale regjering arbeider mot det mål å gjenvinne vår frihet og selvstendighet og har utsikt til å nå frem i dette arbeide. Men hvis denne del av befolkningen ser utsiktene så små og Det stortyske rikets vilje til å anerkjenne Nasjonal Samlings innsats for vår frihet og selvstendighet så liten som den langsomme utvikling i dette forhold kan ha gitt grunn til, er det å frykte at den vil slutte mer og mer opp om eksilregjeringen og i større utstrekning enn hittil følge instruksjoner og paroler fra denne. Den nasjonale regjeringens stilling vil derved bli

Umuliggjort, og forholdet vil kunne føre til kaos som i siste instans kan komme til å være et alvorlig faremoment for den tyske okkupasjon i Norge.

Det vil etter min mening være for sent å få en slik klarlegging av forholdet etter at en motregjering er etablert på norsk jord. Det må gjøres før den kommer.

Det er min overbevisning at en ordning som foreslått i den nåværende situasjon mer enn noensinde - også militært - vil tjene såvel Norges som det stortyske rikets interesser ved å fjerne vesentlige friksjonsmomenter som er til skade for et fruktbringende samarbeide til felles beste.

Jeg tillater meg å henstille til ministerpresidenten snarest å ta denne viktige sak opp til behandling.

O s l o , den 25. september 1944.

M. T.
Finansminister.

Minister Prytz's mestværende hvenstellig
tilber.

Sten Munn

du Sang

Arvid Rindbo. Ryttinglesang.

Referat

Kaus Skaplogg

W. M. A. A.

J. Simonsen

Imas hie

Sun

[Faded handwritten notes, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Tegnet og Bleke uti a bildet - Verbetten og v. Skissh
 var ikke tenkt til. Utv og Lænder, Midell, Skutard.

Skissh marlar bild -

16.8.86.

[Faded handwritten notes at the bottom of the page, including a vertical word 'Gunn' on the left]